

PAM

Palvelualojen taskutilasto 2019

Sisällys

Palkansaajien määrä ja tausta.....	4
Sairauspoissaolot ja perhevapaiden käyttö.....	8
Työsuhteiden tyyppi toimialoittain	10
Tehdyt työtunnit	14
Toimialojen tuotanto.....	16
Toimialojen yritykset	18
Ansiot ammatin ja sukupuolen mukaan.....	20
Avoimet työpaikat ja työttömät työnhakijat.....	23

Vuosi 2018 toi merkittävää kasvua PAMin suurille toimialoille ja samalla parani entisestään näiden alojen jo kohentunut työllisyystilanne. Avoimien työpaikkojen lukumäärä kasvoi ja työttömien työnhakijoiden määrä laski kaikilla tarkastelluilla toimialoilla. Säännöllisen työajan ansioiden mediaani ei kuitenkaan noussut tarkastelluissa ammateissa työllisyystilanteen paranevista vastaavalla tavalla.

Työvoiman kysynnän kasvaessa myös tarjolla olevien työsuhteiden laatu parani useimmilla toimialoilla ja vakituiset kokoaikaiset työsuhteet yleistyivät. Erityisesti majoitus- ja ravitsemistoiminnassa nähtiin pitkään toivottu korjausliike, jossa osa-aikaisten osuus alan palkansaajista kääntyi laskuun. Koko-aikatyön puute on kuitenkin edelleen ylivoimaisesti yleisin syy osa-aikaisuuteen PAMin suurilla toimialoilla.

Palkansaajien määrä ja tausta

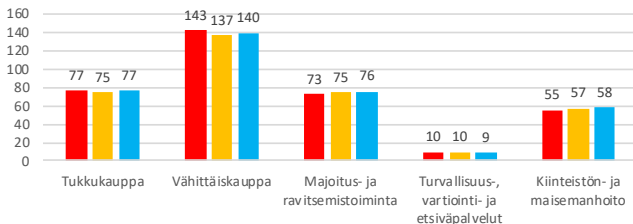
Palkansaajien lukumäärä on pysynyt viime vuosina suhteellisen tasaisena PAMin suurilla toimialoilla. Noususuhdanne on tasannut vähittäiskaupan digitalisaatiosta johtuvaa pitkää lascutrendiä ja tukenut erityisesti ravitsemistoiminnan kasvua. Rakentamisen vahvat vuodet näkyvät puolestaan tukkukaupan sekä kiinteistön- ja maisemanhoidon työllisyydessä.

Vähittäiskauppa sekä majoitus- ja ravitsemistoiminta ovat selkeästi naisvaltaisia, kun taas tukkukaupassa sekä turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluissa työskentelee merkittävä miesenemmistö. Kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialan, joka sisältää sekä siivous- että kiinteistöhuoltoalan, sukupuolijakauma on tasaisempi.

Palkansaajien ikäjakaumassa erottuvat selkeästi vähittäiskauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta sekä turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut, joilla työskentelevistä yli puolet ovat alle 35-vuotiaita. Koulutusjakaumassa erottuu puolestaan asiantuntijavaltainen tukkukauppa, jolla työskentelevistä lähes puolella on korkeakoulututkinto. Toisessa ääripäässä kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialan työntekijöistä yli neljänneksellä ei ole lainkaan perusasteen jälkeistä koulutusta ja vain 12 prosentilla on korkea-asteen koulutus.

Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden osuus on suurin siivoojien, kotiapulaisten ja muiden puhdistustyöntekijöiden keskuudessa ja vastaavasti pienin suojelu- ja vartiointityöntekijöiden keskuudessa. Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla.

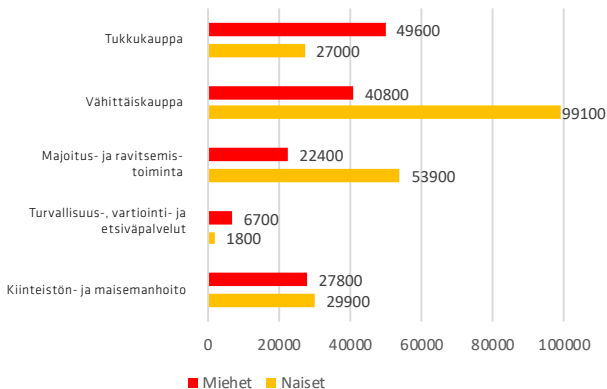
Palkansaajat toimialan mukaan 2016–2018, tuhatta henkilöä

Lähde: Tilastokeskus

■ 2016 ■ 2017 ■ 2018

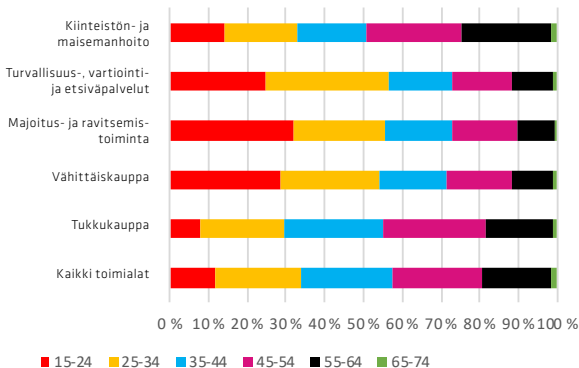
Palkansaajat sukupuolen ja toimialan mukaan 2018

Lähde: Tilastokeskus

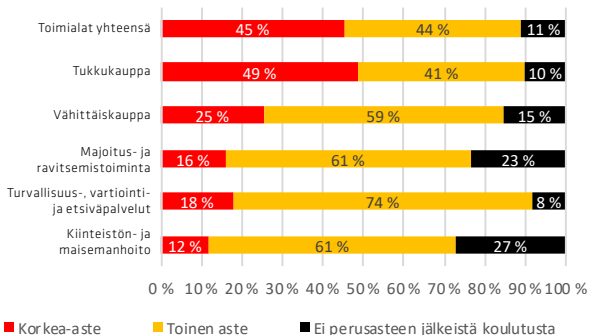
Palkansaajat iän ja toimialan mukaan 2018

Lähde: Tilastokeskus

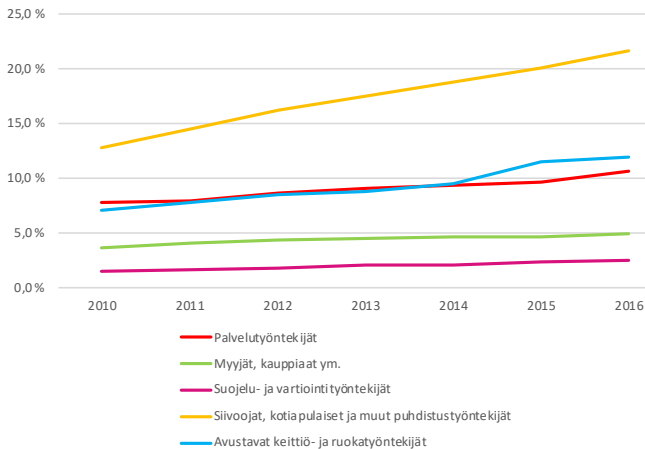

Palkansaajien koulutusaste toimialoittain

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaistaustaisten osuus ammateittain* 2010–2016

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

* Yllä oleva tilasto on valitettavasti saatavilla vain karkealla ammattiluokituksella, jossa erityisesti palvelutyöntekijöiden sekä suojelu- ja vartiointityöntekijöiden joukossa on runsaasti muitakin kuin PAMin aloilla työskenteleviä henkilöitä.

Sairauspoissaolot ja perhevapaiden käyttö

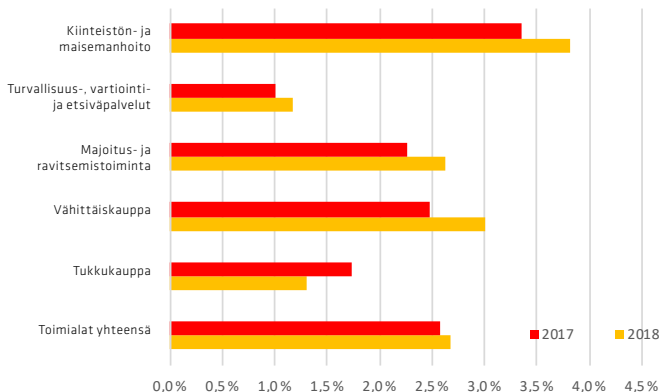
Sairauspoissaolojen määrä on säilynyt PAMin suurilla aloilla melko lailla muuttumattomana vuodesta 2017 vuoteen 2018. Kiinteistön- ja maisemanhoidon sekä vähittäiskaupan alalla sairauspoissaoloja oli vuonna 2018 selkeästi kaikkien toimialojen keskiarvoa suurempi määrä, kun taas turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluissa ne ovat verrattain harvinaisia.

Perhevapaat ovat puolestaan yleistyneet selkeästi tukkukaupassa ja vähentyneet kiinteistön- ja maisemanhoidon alalla. Positiivisena yllätyksenä miesvaltaisella turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelujen toimialalla perhevapaita hyödynnettiin useammin kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Sairauspoissaolojen ja perhevapaiden prosenttiluku tulkitaan vuoden keskiarvona niiden palkansaajien osuudesta, jotka ovat olleet tiedustelua edeltävällä viikolla yhdenkin päivän poissa töistä sairauden tai lähiomaisen hoitamisen takia.

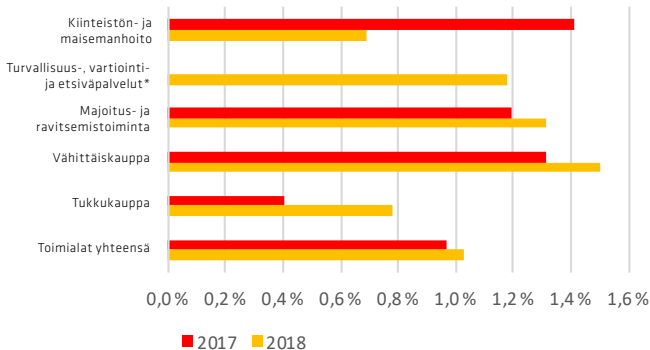
Sairauspoissaolot suhteessa palkansaajien määrään toimialoittain 2017-2018

Lähde: Tilastokeskus

Perhevapaat suhteessa palkansaajien määrään toimialoittain 2017-2018

Lähde: Tilastokeskus

* Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelujen tieto puuttuu vuodelta 2017.

Työsuhteiden tyyppi toimialoittain

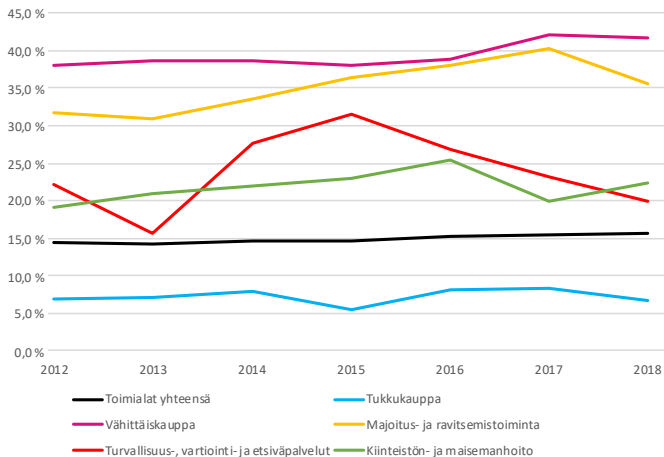
Pitkään jatkunut osa-aikaisten työsuhteiden osuuden kasvu majoitus- ja ravitsemistoiminnassa taittui vihdoinkin vuonna 2018. Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalveluissa sekä osa- että määräaikaisuuden osuuden lasku jatkuu puolestaan yhä voimakkaana. Muilla toimialoilla nämä osuudet ovat säilyneet viime vuodet melko tasaisena. Tukkukauppaa lukuun ottamatta osa-aikaisuus on edelleen kaikkien toimialojen keskiarvoa yleisempää PAMin suurilla aloilla.

Vastentahtoinen osa-aikatyö on edelleen todella yleistä yksityisillä palvelualoilla. Kokoaikatyön puute on merkittävin syy osa-aikaisuuteen lähes kaikissa tarkastelluissa ammateissa. Ainoastaan tarjoilijoilla opiskelu ja kiinteistöhuollon työntekijöillä muut syyt tehdä osa-aikatöitä yltävät kyselyssä vastaavaan osuuteen.

Vuokratyö on selkeästi yleisintä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, joskin myös vähittäiskaupassa sen käyttö ylittää reilusti kaikkien toimialojen keskiarvon.

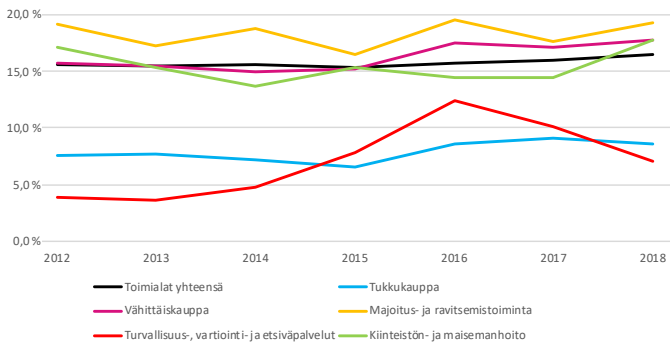
Osa-aikaisten osuus toimialoittain 2012-2018

Lähde: Tilastokeskus

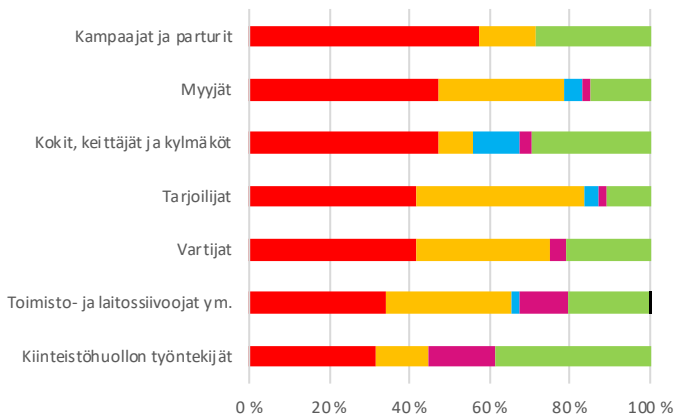
Määräaikaisten osuus toimialoittain 2012-2018

Lähde: Tilastokeskus

Osa-aikaisuuden syy ammatin mukaan 2018

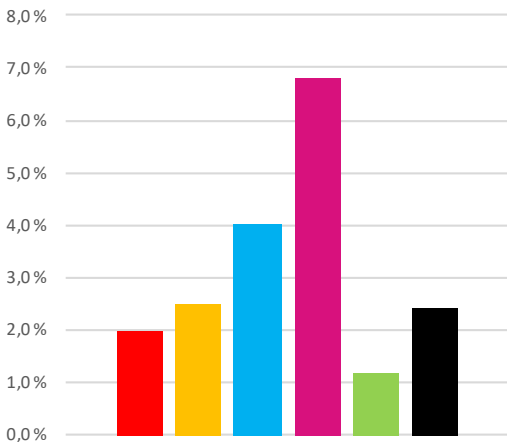
Lähde: Tilastokeskus

- Kokoaikatyötä ei ollut tarjolla
- Opiskelee
- Hoitaa omia lapsia tai muita omaisia
- Terveydellisistä syistä
- Haluaa muusta syystä tehdä osa-aikatyötä
- Ei osaa sanoa tai tuntematon

Vuokratyön yleisyys toimialoittain 2018

Lähde: Tilastokeskus

- Toimialat yhteensä
- Tukkukauppa
- Vähittäiskauppa
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut
- Kiinteistön- ja maise manhoito

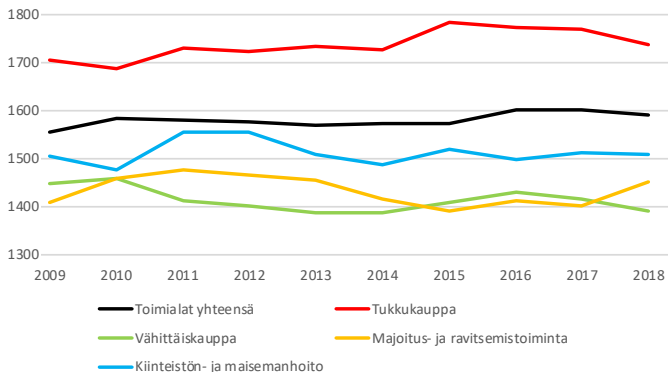
Tehdyt työtunnit

Tehdyt työtunnit palkansaajaa kohden vastaavat hyvin osa-aikaisten työntekijöiden osuutta kullakin toimialalla. Työtuntien määrän kasvu on viime vuosina tasaantunut ja kääntynyt hieman laskuun tukkukaupassa. Osa-aikaisten työntekijöiden osuuden laskettua majoitus- ja ravitsemistoiminnassa vuonna 2018 vähiten työtunteja palkansaajaa kohden tehdään jälleen vähittäiskaupassa.

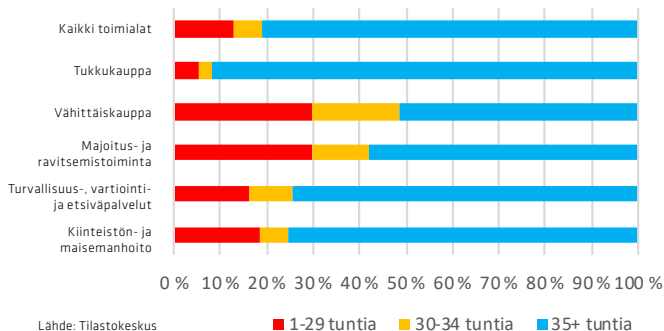
Sama näkyy myös tarkasteltaessa palkansaajien normaalia viikotyöaikaa eri toimialoilla. Alle 30 tunnin työviikkoa tekee oman ilmoituksensa mukaan lähes kolmannes vähittäiskaupan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan palkansaajista. Alle 35 tunnin työviikkoa tekee lähes puolet vähittäiskaupan palkansaajista.

Tehdyt työtunnit vuodessa palkansaajaa kohden toimialoittain 2009-2018

Lähde: Tilastokeskus

Palkansaajat normaalin viikkotyöajan ja toimialan mukaan 2018

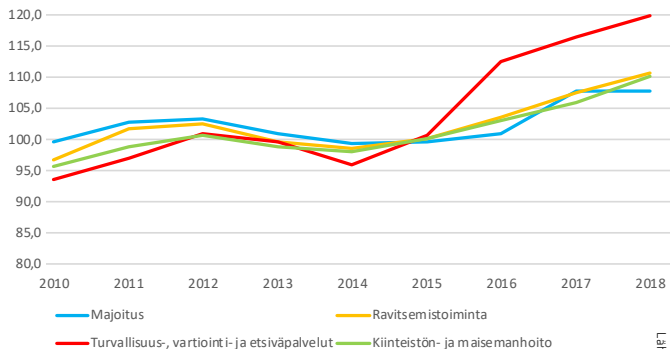
Lähde: Tilastokeskus

Toimialojen tuotanto

Majoituspalvelujen tuotanto on tippunut vuoden 2017 huipputasosta, mutta ravitsemistoiminta kannattelee laajemman toimialan kasvua. Turvallisuus-, vartiointi ja etsiväpalvelujen tuotannon kasvu on jatkunut omassa luokassaan. Palvelualojen volyyymi-indeksi on Tilastokeskuksen maaliskuusta 2019 asti julkaisema tilasto, jossa liikevaihtokuvaajan tiedoista on puhdistettu hintojen vaikutus tuoteryhmäkohtaisesti.

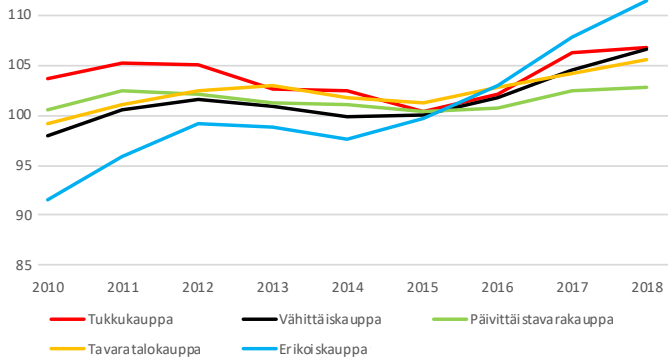
Kaupan alalla huomattavaa on tukkukaupan myynnin taittuminen vuosien 2017 ja 2018 vaihteessa. Tukkukaupan myynti on vähittäiskauppaan verrattuna herkkää erityisesti teollisuuden ja rakentamisen suhdanteille. Vähittäiskauppa on sen sijaan pysynyt tasaisella kasvu-uralla. Vahvimmin sen osa-alueista on kasvanut erikoiskauppa, jota vauhdittaa erityisesti kodintekniikan myynnin jo pitkään jatkunut voimakas kasvu.

Palvelualojen liikevaihdon volyyymi, trendisarja (2015=100)

Lähde: Tilastokeskus

Kaupan myynnin määrä, trendisarja (2015=100)

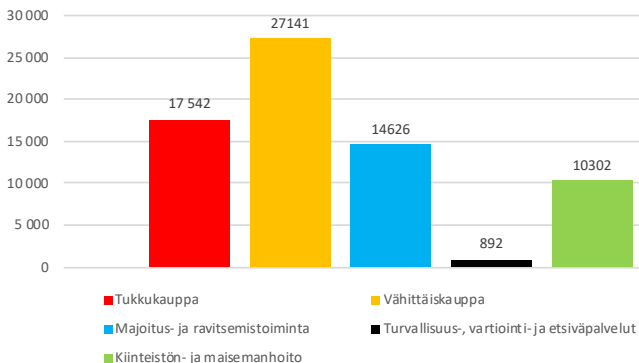
Toimialojen yritykset

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä kiinteistön- ja maise-manhoidossa aloittaneiden yritysten määrä ylitti lopettaneiden määrän selkeästi. Vuonna 2018 näillä aloilla aloittaneiden yritysten osuus toimijoiden kokonaismäärästä oli yhtä lailla suurin. Merkittävin osuus lopettaneita yrityksiä nähtiin puolestaan vähittäiskaupassa, joskin alan toimijoiden kokonaismäärä kasvoi edelleen. Ainostaan tukkukaupassa toimijoiden määrä väheni.

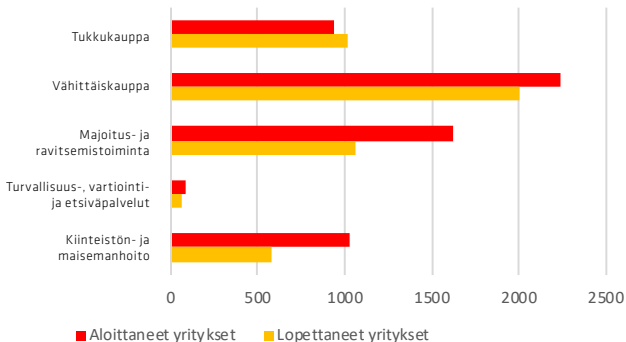
Pienemmällä turvallisuus-, vartiointi ja etsiväpalvelujen toimialalla uusien ja lopettaneiden toimijoiden määrä jäi luonnollisesti vähäisemmäksi. Alan keskittyminen suurten toimijoiden käsiin näkyy selkeästi henkilöstön jakautumisessa eri kokoiisiin yrityksiin, sillä yli puolet alan henkilöstöstä työskenteli yli 500 hengen yrityksissä vuonna 2017.

Yritysten määrä alalla vuoden 2018 lopussa

Lähde: Tilastokeskus

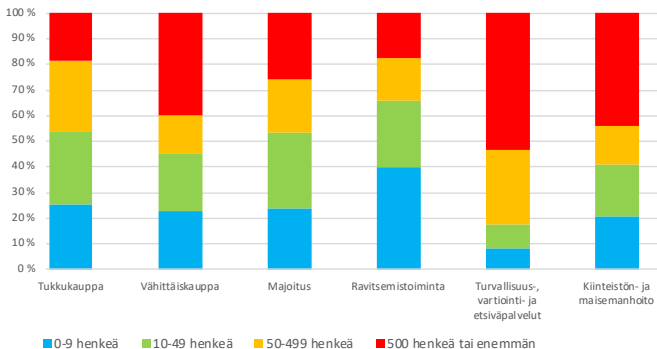

Aloittaneiden ja lopettaneiden yritysten määrä toimialalla 2018

Lähde: Tilastokeskus

Henkilöstön osuus eri kokoisissa yrityksissä toimialoittain 2017

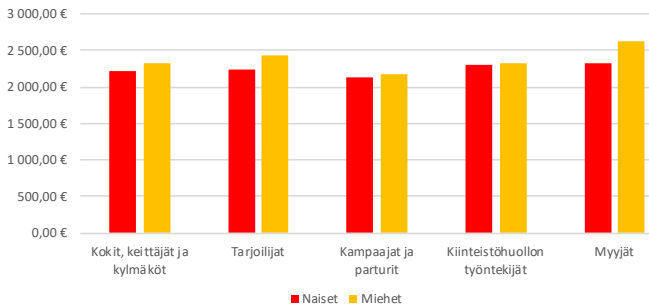

Ansiot ammatin ja sukupuolen mukaan

Sukupuolten väliset palkkaerot ovat selkeimmät kokkien, keittäjien ja kylmäköiden, tarjoilijoiden sekä myyjien ammateissa. Miespuolisten myyjien säännöllisen työajan ansion mediaani on 13 prosenttia suurempi kuin samassa ammatissa toimivien naisten. Pienin sukupuolten välinen palkkaero on tarkastelluista ammateista kiinteistöhuollon työntekijöillä. Ansioiden nousu oli puolestaan ripeintä kampaajien ja parturien sekä tarjoilijoiden parissa.

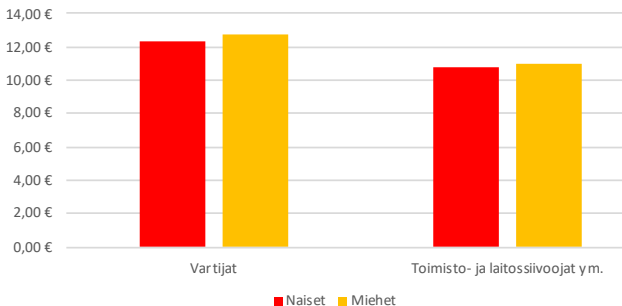
Ansiot on esitetty alla pääosin säännöllisen työajan kuukausiansion mediaanina. Tyypillisesti tuntipalkkaiset vartijan ja siivoojan ammatit on kuitenkin esitetty säännöllisen työajan tuntiansion mediaanina. Säännöllisen työajan ansio sisältää peruspalkan ohella erilaiset lisät, mahdollisen tulos- tai suoriteperusteisen palkanosan sekä luontaisedut mutta ei kertaluonteisia eriä kuten lomarahaa ja tulospalkkioita.

Säännöllisen työajan kuukausiansion mediaani sukupuolen mukaan, 2018

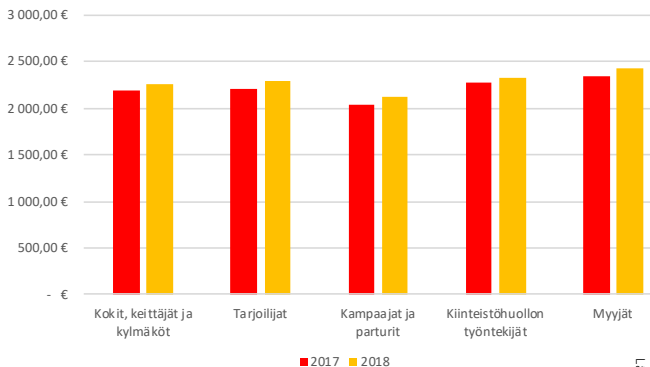

Lähde: Tilastokeskus

Säännöllisen työajan tuntiansion mediaani sukupuolen mukaan, 2017

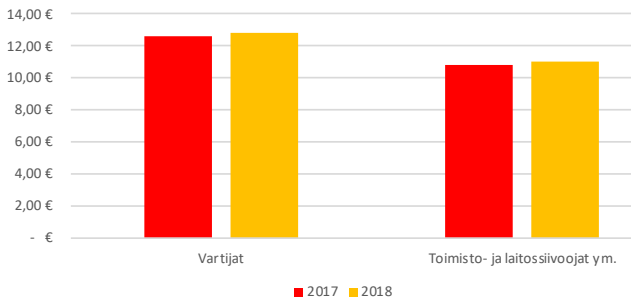

Säännöllisen kuukausiansion mediaani, 2017-2018

Lähde: Tilastokeskus

Säännöllisen tuntiansion mediaani, 2017-2018

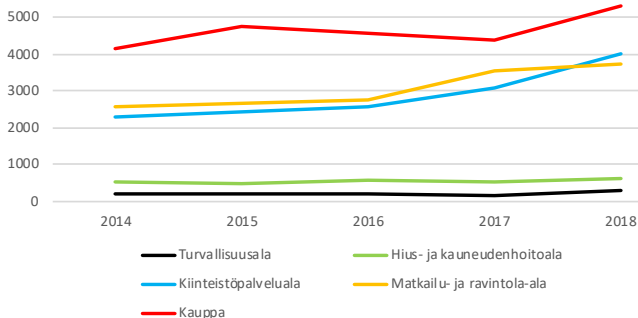

Avoimet työpaikat ja työttömät työnhakijat

Työ- ja elinkeinotoimistoille ilmoitettujen avointen työpaikkojen kuukausittainen keskiarvo kasvoi kaikilla tarkastelluilla PAMin toimialoilla vuonna 2018. Vastaavasti työttömien työnhakijoiden lukumäärä TE-toimistojen palveluissa laski kaikilla aloilla. Selkein muutos nähtiin kaupan alalla, jolla avoimien työpaikkojen määrä kasvoi ja työttömien työnhakijoiden määrä laski noin viidenneksen vuodesta 2017.

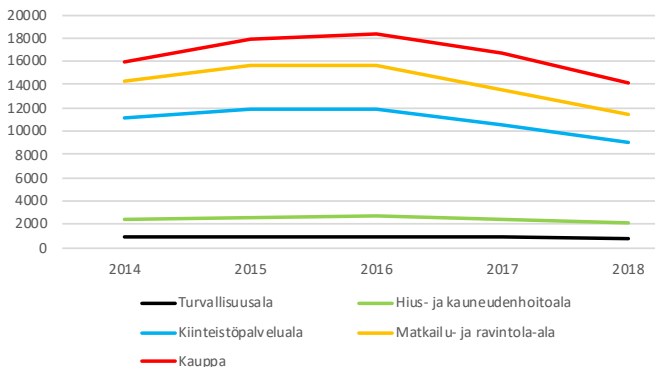
Kun tarkastellaan työsuhteiden pituutta, kaupan alan myyjien työpaikat ovat myös avoimina olevista työpaikoista laadukkaimpia. Niistä kolme viidestä on yli vuoden mittaisia. Tarkastelluista ammattiryhmistä avustavien keittiö- ja ruokatyöntekijöiden ilmoitetut työpaikat ovat puolestaan lyhytkestoisimpia. Työ- ja elinkeinoministeriö ei kuitenkaan valitettavasti julkaise tilastoa ilmoitettujen avoimien työpaikkojen osa-aikaisuudesta.

Avoimet työpaikat ammateittain toimialoille ryhmiteltynä 2014–2018, kuukausikeskiarvo

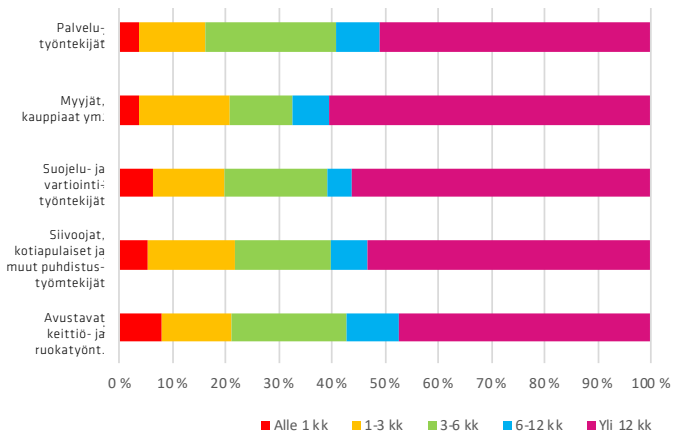
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Työttömät työnhakijat ammateittain toimialoille ryhmiteltynä 2014–2018, kuukausikeskiarvo

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Avoinna olleet työpaikat ammateittain* työn keston mukaan 2018

* Yllä oleva tilasto on valitettavasti saatavilla vain karkealla ammattiluokituksella, jossa erityisesti palvelutyöntekijöiden sekä suojelu- ja vartiointityöntekijöiden joukossa on runsaasti muitakin kuin PAMin aloilla työskenteleviä henkilöitä.

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Muistiinpanoja

Palveluajien ammattiliitto PAM

Jäsenyys ja liittymien 030 100 600
Jäsenten työsuhteasiat 030 100 620
Työttömyysturva 020 690 211

www.pam.fi
facebook.com/pamliitto
twitter.com/pamliitto

**Palveluajien
ammattiliitto**

Serviceacket